

роботах, пов'язаних із забрудненням або несприятливими температурними умовами, працівникам видаються безоплатно за встановленими нормами спеціальний одяг, взуття та інші засоби індивідуального захисту, а також змиваючі та знешкоджуючі засоби.

Відповідно до законодавства роботодавець зобов'язаний відшкодувати шкоду працівнику, заподіяну йому каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, пов'язаним з виконанням трудових обов'язків, у повному обсязі втрачений заробіток, а також сплатити потерпілому (членам сім'ї та утриманцям потерпілого) одноразову допомогу, а також відшкодувати моральну шкоду. Відшкодування моральної шкоди провадиться в тому разі, коли небезпечні і шкідливі умови праці призвели до моральних втрат потерпілого, його фізичних і моральних страждань, порушення його нормальних життєвих зв'язків, а також інших негативних наслідків, які вимагають від нього додаткових зусиль по організації свого життя.

Отже, повинна існувати реалізація конституційного права працівників на охорону їх життя і здоров'я у процесі трудової діяльності, на належні, безпечні і здорові умови праці, і це повинно регулюватися за участю відповідних органів державної влади відносини між роботодавцем і працівником з питань безпеки, гігієни праці та виробничого середовища і встановлення єдиного порядку організації охорони праці в Україні.

Література

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Про охорону праці: Закон України від 14 жовтня 1992 р. № 2694-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 49. – Ст. 668.
3. Про затвердження Типового положення про службу охорони праці: Наказ Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 15 листопада 2004 р. № 255 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1526-04>

УДК 349.42 (043.2)

Маслов Ф. Х., Остапчук Р. В., студенти,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Беззубов Д. О., к.ю.н., доцент

ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В АГРАРНОМУ ПРАВІ

У сучасній Україні дослідження юридичної відповідальності за правопорушення у сфері аграрних відносин в умовах глобального

соціально-економічного реформування набувають все більшої актуальності. Це пов'язано з тим, що в правовій державі провідною ідеєю такої відповідальності є додержання особою вимог земельного правопорядку, виховання в неї почуття відповідальності за майбутні вчинки, розуміння соціального значення своєї поведінки тощо.

Переважна більшість громадян нашої країни виконує приписи, передбачені земельним законодавством. Але, на жаль, не всі. Особи, які порушили аграрне законодавство, несуть юридичну відповідальність, передбачену Земельним кодексом України (далі – ЗК України) та законами України. Вагомий внесок у дослідження даної проблематики зробили такі відомі науковці, як Ю. П. Битяк, Н. С. Гавриш, І. П. Голосніченко, В. К. Колпаков, С. В. Ківалов, Л. В. Коваль, А. Т. Комзюк, Д. М. Овсянко, О. І. Остапенко, О. Заєць, А. М. Шульга та ін.

В аграрному праві відповідальність являє собою комплексний правовий інститут, який охоплює сукупність юридичних норм, що закріплюють види, засоби й порядок застосування заходів за порушення в сільськогосподарському виробництві. Види й засоби відповідальності порушників норм аграрного законодавства склалися в традиційних галузях права [2].

Відповідно до ст. 211 ЗК України громадяни та юридичні особи, винні в порушеннях земельного законодавства несуть цивільну, адміністративну або кримінальну відповідальність. За порушення земельного законодавства, пов'язаного із заподіянням шкоди землям сільськогосподарського призначення, підприємства, установи, організації та громадяни несуть цивільно-правову відповідальність. У цьому разі винні зобов'язані відшкодувати шкоду в повному обсязі [1].

Адміністративна відповідальність може наставати за самовільне зайняття земель, самовільне користування водними об'єктами, надрами, самовільну передачу лісокористування, укладання угод, які в прямій чи прихованій формі порушують право власності на води, надра, ліси, тваринний світ, псування і забруднення сільськогосподарських земель, забруднення земель хімічними та радіоактивними речовинами, виробничими відходами, стічними водами, невиконання вимог природоохоронного режиму по використанню земель; невиконання умов щодо зняття, зберігання і нанесення родючого шару ґунту, а також інші правопорушення [3].

Кримінальна відповідальність за порушення норм аграрного законодавства передбачена за вчинення екологічних злочинів та злочинів в сфері господарської діяльності, якими визнаються встановлені кримінальним законом суспільні і екологічно небезпечні дії (бездіяльність), що посягають на встановлений режим використання, відтворення і охорону земель, інших природних ресурсів, екологічний

правопорядок та нормативи екологічної безпеки. Кримінальний кодекс злочинами у сфері раціонального природокористування визнає винні, протиправні, суспільні екологічно небезпечні діяння [5].

Кримінальним кодексом, зокрема, передбачені такі екологічні злочини, як: незаконна порубка лісу, порушення правил охорони вод, забруднення водоймищ та атмосферного повітря, знищення або пошкодження лісових масивів, порушення правил охорони надр, забруднення або псування земель, безгосподарське використання земель, проектування чи експлуатація споруд без систем захисту довкілля [4].

Отже, введення кримінальної відповідальності за необережне захоплення земельної ділянки, оскільки хоча і не виникає заперечень проти включення цього злочину у главу «Злочини проти власності», однак не можна ставити такий об'єкт як земля на рівні з іншими об'єктами цивільного обороту. Не зайвим було б також передбачення кримінальної відповідальності за незаконне утримування земельної ділянки, коли строк її використання чи оренди минув, відповідний договір не пролонгований, рішення про повернення земельної ділянки прийнято, але не виконується суб'єктом договірних правовідносин. Необхідно також ввести спеціальну заохочувальну норму, яка б передбачала можливість звільнення від кримінальної відповідальності особи, яка б повернула самовільно захоплену земельну ділянку її законному власнику та відшкодувала всі витрати. При цьому потрібно залишити адміністративну відповідальність за порушення земельного законодавства щодо самовільного захоплення та використання земель без правовстановлювальних документів.

Література

1. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 3-4. – Ст. 27.
2. Аграрне право України: підруч. / за ред. О. О. Погрібного. – К.: Істина, 2006. – 400 с.
3. Бомба М. М. Адміністративна відповідальність за порушення земельного законодавства / М. М. Бомба // Митна справа. – 2012. – № 3 (81). – С. 134-139.
4. Крупка Ю. М. Аграрне право України: навч. посіб. / Ю. М. Крупка. – К.: Університет «Україна», 2006. – 160 с.
5. Мірошніченко А. М. Земельне право України: підручник / А. М. Мірошніченко. – К.: Алерта; ЦУЛ, 2011. – 680 с.